

**Komenda Główna Straży Granicznej
Zarząd do Spraw Cudzoziemców**

Warszawa, dnia 16 lipca 2026 r.

KG-CU-WI.072.8.2026

Egz. pojedynczy

Pan Marcin KUSY

Dyrektor
Zespołu Praw Migrantów
Biura Rzecznika Praw Obywatelskich

Dot.: odpowiedzi na pismo nr ZPM.540.203.MB.

Szanowny Panie Dyrektorze,

w odpowiedzi na pismo dotyczące postępowań związanych z nadawaniem numeru PESEL ze statusem UKR uprzejmie przedstawiam stanowisko Zarządu do Spraw Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej.

Ad. 1

Odnosząc się do pytania, czy Zarząd do Spraw Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej uznaje rejestrację wjazdu cudzoziemca jako „ewakuacja / ochrona czasowa”, dokonaną na podstawie oświadczenia złożonego podczas odprawy granicznej, za przesłankę konieczną dla nadania numeru PESEL ze statusem UKR przez organ gminy, uprzejmie informuję, że procedura nadawania numeru PESEL ze statusem UKR pozostaje poza właściwością rzeczową Straży Granicznej i należy do kompetencji organów gmin, które realizują ją na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

Rolą Straży Granicznej jest wykonywanie czynności związanych z kontrolą graniczną oraz ewidencjonowaniem informacji uzyskanych od cudzoziemca w trakcie przekraczania granicy państwowej. Każdy cudzoziemiec deklarujący podczas odprawy granicznej, że celem jego wjazdu z terytorium Ukrainy jest ucieczka przed działaniami wojennymi, ewakuacja lub zamiar korzystania z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jest każdorazowo rejestrowany w systemach teleinformatycznych Straży Granicznej zgodnie z deklarowanym celem wjazdu.

Jednocześnie należy podkreślić, że system teleinformatyczny, z którego korzystają organy gmin przy realizacji zadań związanych z nadawaniem numerów PESEL, nie przewiduje ewidencjonowania informacji o turystycznym celu wjazdu cudzoziemca. Dane udostępniane organom gmin odzwierciedlają informacje zarejestrowane przez Straż Graniczną podczas kontroli granicznej, zgodnie z oświadczeniem cudzoziemca złożonym w chwili przekraczania granicy, w zakresie korzystania z ochrony czasowej na terytorium RP.

Zarząd do Spraw Cudzoziemców KGSG nie wydawał wytycznych stanowiących, że określony sposób rejestracji przekroczenia granicy jest samodzielną przesłanką warunkującą możliwość nadania numeru PESEL ze statusem UKR przez organ gminy. W konsekwencji Zarząd nie dysponuje dokumentami wewnętrznymi, które mogłyby stanowić podstawę do przyjęcia takiej interpretacji przez organy gmin.

35 - LECIE
POWOŁANIA
STRAŻY
GRANICZNEJ

Ad. 2

Odnosząc się do kwestii możliwości dokonania późniejszej korekty danych w rejestrach prowadzonych przez Straż Graniczną uprzejmie informuję, że każde przekroczenie granicy zewnętrznej Unii Europejskiej przez osobę przybywającą z terytorium Ukrainy, która podczas kontroli granicznej deklaruje, że celem jej wjazdu jest korzystanie z ochrony czasowej w związku z ewakuacją z terytorium Ukrainy, jest rejestrowane przez funkcjonariuszy Straży Granicznej we właściwych systemach teleinformatycznych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami cudzoziemiec przekraczający granicę Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany uzasadnić cel i warunki planowanego pobytu. Sam fakt posiadania ważnego dokumentu podróży oraz – jeżeli jest wymagana – ważnej wizy lub innego dokumentu uprawniającego do wjazdu i pobytu nie zwalnia z obowiązku przedstawienia celu wjazdu.

Oznacza to, że osoba przybywająca z Ukrainy w związku z działaniami wojennymi jest obowiązana każdorazowo zadeklarować taki cel w trakcie kontroli granicznej, niezależnie od długości wcześniejszego pobytu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Jeżeli podczas odprawy granicznej cudzoziemiec deklaruje zamiar korzystania z ochrony czasowej, funkcjonariusz Straży Granicznej dokonuje stosownej rejestracji tego faktu w systemach teleinformatycznych.

Obowiązujące przepisy przewidują możliwość następczej rejestracji danych jedynie w przypadkach określonych w ustawie, w szczególności gdy osoba ewakuująca się z Ukrainy wjechała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez granicę wewnętrzną, na której nie była prowadzona kontrola graniczna.

W tym miejscu należy wskazać, że Komendant Główny Straży Granicznej w dniu 23 czerwca 2026 r. polecił funkcjonariuszom, aby w trakcie rozpatrywania wniosków od ob. Ukrainy o dokonanie modyfikacji zakończonej odprawy granicznej, poprzez dodanie kategorii Q, przeprowadzać indywidualną analizę przypadku, a w uzasadnionych sytuacjach dokonać stosownej modyfikacji odprawy.

Ad. 3

Odnosząc się do wskazanych przez Rzecznika rozbieżności w stanowiskach prezentowanych przez poszczególne jednostki Straży Granicznej należy zauważyć, że odpowiedzi udzielane przez Komendę Główną Straży Granicznej, oddziały Straży Granicznej oraz placówki Straży Granicznej mogą różnić się zakresem przekazywanych informacji z uwagi na odmienny zakres właściwości poszczególnych organów, charakter prowadzonych spraw oraz zakres posiadanych informacji.

Komenda Główna Straży Granicznej, jako organ centralny, udziela informacji o charakterze ogólnym dotyczącym obowiązujących regulacji prawnych oraz zasad funkcjonowania systemów pozostających we właściwości Straży Granicznej. Nie dysponuje natomiast szczegółową wiedzą dotyczącą przebiegu czynności kontrolnych realizowanych wobec konkretnego cudzoziemca przez funkcjonariuszy jednostek terenowych SG.

Z kolei placówki Straży Granicznej rozpatrują sprawy odnoszące się do indywidualnych przypadków i udzielają odpowiedzi uwzględniających okoliczności konkretnej sprawy, treść złożonego wniosku oraz informacje zgromadzone podczas kontroli granicznej. Zakres kierowanych do placówek pytań jest zróżnicowany i obejmuje zarówno kwestie dotyczące

legalności pobytu, ruchu bezwizowego, możliwości korzystania z ochrony czasowej, jak również prośby o wyjaśnienie indywidualnej sytuacji prawnej cudzoziemca.

W praktyce zdarzają się również przypadki, w których cudzoziemcy wskazują, że podczas przekraczania granicy deklarowali cel wjazdu jako turystyczny, odwiedziny lub inny cel prywatny, a następnie – po upływie określonego czasu – występują o zmianę deklarowanego celu wjazdu na korzystanie z ochrony czasowej. W takich sytuacjach Straż Graniczna każdorazowo dokonuje indywidualnej analizy przedstawionych okoliczności oraz udziela odpowiedzi odpowiadającej stanowi faktycznemu i obowiązującym przepisom prawa. Zróżnicowanie treści udzielanych odpowiedzi wynika z odmiennych stanów faktycznych poszczególnych spraw, a nie z istnienia rozbieżnych zasad postępowania obowiązujących w Straży Granicznej.

Ad. 4

Odnosząc się do informacji dotyczących cudzoziemców, którzy twierdzą, że podczas przekraczania granicy deklarowali zamiar korzystania z ochrony czasowej, jednak ich wjazd nie został zarejestrowany w odpowiedni sposób, uprzejmie informuję, że Straż Graniczna prowadzi bieżący monitoring jakości danych wprowadzanych do systemów teleinformatycznych oraz analizuje prawidłowość dokonywanych rejestracji.

Każdy sygnał wskazujący na możliwość wystąpienia nieprawidłowości podlega indywidualnej weryfikacji z uwzględnieniem okoliczności konkretnej sprawy, dostępnej dokumentacji oraz danych zgromadzonych w systemach teleinformatycznych Straży Granicznej. Jednocześnie należy podkreślić, że funkcjonariusze Straży Granicznej dokonują rejestracji danych zgodnie z informacjami przekazanymi przez cudzoziemca podczas kontroli granicznej oraz zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Mając na uwadze powyższe, Zarząd do Spraw Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej pozostaje otwarty na współpracę z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w zakresie wyjaśniania indywidualnych przypadków, w których zachodzi potrzeba weryfikacji prawidłowości czynności wykonanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej.

Z poważaniem

Dyrektor

płk SG Paweł HOŁOWEŃKO

/ podpisano elektronicznie /

35 - LECIE
POWOŁANIA
STRAŻY
GRANICZNEJ